

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin uutiskirje 1/2023

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnille oma toimintamalli TEM:ssä — mitä seuraavaksi?

Työvoimapolitiittisten palvelujen uudistaminen ja niiden toimeenpano edellyttävät sekä hyvää tilannekuvaa työmarkkinoiden toiminnasta että lyhyen ja pitkän aikavälin ennakoitietoa. Tuotetun ja tulkitun tiedon siten tukea politiikkavalmistelua ja olla siten keskeinen osa organisaation prosesseja ja asiantuntijatyötä.

Syksyllä 2022 TEM toteutti yhdessä MDI Public Oy:n kanssa hankkeen, jossa työ- ja elinkeinoministeriölle luotiin yhteinen toimintamalli työvoima- ja osaamistarpeiden lyhyen aikavälin ennakoinnille. Malli tuo esille keskeiset

ennakoinnin osa-alueet sekä luo puitteet prosessin täsmentämiselle ja yhteistyön strategiaprosesseihin huomioiden myös muiden keskeisten ennakoititoimijoiden työ. Se antaa hyvän pohjan lähteä kehittämään edelleen työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin yhteisiä prosesseja keskeisten kumppanien kanssa.

Keväällä 2023 näitä yhteisiä prosesseja työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnille kehitetään yhdessä OKM:n, STM:n, OPH:n ja JOTPA:n kanssa ajatusten ollessa jo seuraava

vassa hallituskaudessa. Työmarkkinoiden toiminnan edistämiseksi ja esimerkiksi työvoimapolitiittisten vastaisissa olennaisissa tärkeää on, että hyvin alkanutta ennakoinnin kehittämistä muun muassa osana Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (RRF) jatketaan määrätietoisesti.

Lisätietoja:

Johtava asiantuntija Tiina Salminen
p. 029 516 3102
tiina.salminen@gov.fi

Erityisasiantuntija Minna Ylikännö
p. 029 504 7102
minna.ylikanno@gov.fi

Kuva: AdobeStock_298457481

Ennakointiuutisia

Kaakkois-Suomen toimialaennakointi: tilanne- ja tulevaisuustietoa jo 14 kartoituksesta

Kaakkois-Suomessa on vuosina 2020–2022 toteutettu ELY-keskuksen koordinoimana 14 toimialakartoitusta ja keväällä 2023 käynnistyvät 15. ja 16. kartoitus. Viimeisimmän käytännön mukaisesti aloja on kartoitettu molemmissa maakunnissa yhdet keväällä ja yhdet syksyllä. Alavalinnan linjaavat maakunnalliset ennakoitiryhmät. Toimialakartoitukset toteutetaan yrityshaastatteluina yhteistyössä alueen oppilaitosten ja TE-toimiston kanssa.

Tärkeänä tukena koko kartoitusprosessissa ovat olleet alueen ennakoitihankkeet. Ensin *Etiäinen*-hankkeessa pilotoitiin kartoitusmallia ja myöhemmin *Etukeno*-hanke on ollut tärkeä kumppani toimialakartoitusten toteutuksessa. Haastattelussa yrityksiltä kysytään mm. ajatuksia heidän osaamis- ja rekrytointitarpeistaan sekä alan nykytila- ja tulevaisuusnäkömiä. Tavoitteena kartoituksissa on paitsi tuottaa näkemystä toimialan tilanteesta ja tulevaisuudesta, vastata myös yritysten esiin nostamiin tarpeisiin. Tarpeisiin, jotka liittyvät usein erityisesti koulutukseen, rekrytointeihin tai kansainvälistymiseen, on pystytty vastaamaan jopa haastattelutilanteissa – esimerkiksi avaamalla työpaikkailmoituksia tai sopimalla opiskelijoiden harjoittelujakoista.

Toimialakartoituksen tulokset julkaistaan toimialatyöpajassa, johon kutsutaan työ- ja elinkeinohallinnon toimijoita, oppilaitoksia, yrityksiä, järjestöjä ja muita alasta kiinnostuneita toimijoita. Kartoitustulosten esittelyn lisäksi työpajassa pureudutaan sekä verkoston yhteisten näkemysten syntyminen. Kartoitukset ovat myös edistäneet jatkuvan oppimisen toimenpiteitä ja lisänneet yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tämä käy ilmi Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tilaamasta toimialakartoitusten vaikuttavuusselvityksestä.

Uusi toimialakohtainen ennakoitikäytäntö tukee yritysyhteistyötä ja jatkuvaa oppimista

Tähän mennessä suurimmat toimialakartoitusten alueelliset vaikutukset ovat olleet yhteisen toimialakohtaisen tilannekuvan sekä verkoston yhteisten näkemysten syntyminen. Kartoitukset ovat myös edistäneet jatkuvan oppimisen toimenpiteitä ja lisänneet yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tämä käy ilmi Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen tilaamasta toimialakartoitusten vaikuttavuusselvityksestä.

Vaikuttavuusselvityksessä kartoitettiin myös kehittämishetkiä. Eniten toivottiin parannuksia yritysten ja työnantajien välittömiin tarpeisiin vastaamisessa. Lisäksi toivottiin työnantajilta aktiivisempaa osallistumista toimialatyöpajoihin, joissa yhteisesti tarkastellaan haastattelujen tuloksia ja pohditaan jatkotoimenpidesuosituksia. Vaikuttavuusselvityksessä esille tulleita kehittämishetkiä lajitellaan soveltuvin osin toimeen mm. viestimällä tuloksista kohderyhmälähtöisesti.

Toimialakartoitustyö jatkuu ja kehittyy

Edellä kuvattua vaikuttavuuskartoitusta – sekä kaikkea muuta pitkin prosessia saatua palautetta – hyödynnetään toimialakartoituksia kehitettäessä. Tarkoituksena on jatkaa tätä lyhyen aikavälin ennakoitityötä myös tulevaisuudessa. Prosessi on hioutunut toimivaksi ja se on olennainen osa molempien maakuntien vuosittaista ennakoititoimintaa.

Teksti: Edla Inkilä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Lisätietoja:

Tarja Kähärä, kehittämisasiantuntija, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
tarja.kahara@ely-keskus.fi

Riikka Henttu, ennakoitiasiantuntijan sijainen, Kaakkois-Suomen ELY-keskus
riikka.henttu@ely-keskus.fi

Tähän mennessä valmistuneet toimialakartoitustulokset on raportoitu ja ne ovat kaikkien saatavilla [Kymenlaakso ennakoi -sivustolla](#)

Toimialakartoitusten vaikuttavuusselvitys (pdf) avautuu [tästä linkistä](#)

Business Finlandin ennakointia rytmittää jatkuva strategiatyö ja markkinoiden mahdollisuuksien kartoittaminen

Business Finlandissa ennakointi on olennainen osa eteenpäin katsovia ja markkinoita muovaavia palvelukokonaisuuksia. Ennakoinnin kulmakivi on jatkuva strategian tuki sekä ulkomaanverkosto, jonka tehtävänä on tunnistaa nousevia ilmiöitä maailmalta yhdessä Team Finland -toimijoiden kanssa. Team Finlandin Future Watch -palvelu on tuottanut tulevaisuusnäkömiä ja -työpajoja yrityksille jo lähemmäs kymmenen vuoden ajan.

Strategisen ennakoinnin osalta viime vuonna Business Finlandissa keskityttiin laajaan sidosryhmiä ja elinkeinoelämää osallistavaan strategiaprosessiin, jossa tunnistettiin Suomelle merkittävimpiä kestäviä kasvumahdollisuuksia. Prosessin alkupuolella noin kolmenkymmenen hengen kansainvälinen ennakoitiverkosto analysoi yhdessä merkittävimpiä markkinoihin vaikuttavia murroksia, joiden arvioidaan muuttavan eniten markkinoiden lainalaisuuksia seuraavien vuosikymmenten aikana. Työssä hyödynnettiin signaaleja, tutkimusaineistoja ja tulevaisuuskatoksia Business Finlandin omasta ennakoitityöstä, sidosryhmiltä ja eri tutkimusorganisaatioilta. Muutosvoima-analysien jälkeen hahmoteltiin murrosten mahdollisesti aiheuttamia kehityspolkuja vuoteen 2030 saakka.

Kehityspolkujen pohdinnassa otettiin huomioon nopeasti muuttuva geopoliittinen toimintaympäristö mutta pyrittiin tunnistamaan kuitenkin sellaisia jatkuvuuksia, joiden pohjalta markkinoihin voidaan vaikuttaa. Näistä elementeistä rakentui useiden validointivaiheiden jälkeen lista Suomelle merkittävimmistä kasvumahdollisuuksista sekä ne fokusalueet Business Finlandille, joihin tullaan erityisesti investoimaan seuraavan vuosikymmenen aikana. Nämä fokusalueet määrittävät myös tulevien ennakoitiprojektien agendaa.

Ennakointia asiakkaiden kanssa

Business Finlandin asiakaskunta koostuu pääosin erikoisista yrityksistä sekä erilaisista tutkimusorganisaatioista. Yksi ennakoinnin tehtävistä, strategisen ennakoinnin lisäksi, onkin tuottaa hyödynnettävää tulevaisuusnäkemystä hyvin erilaisista lähtökohdista kumpuaviin tarpeisiin. Parhaimmillaan yritykset osallistuvat itse esimerkiksi omaan liiketoimintaympäristönsä liittyvään tulevaisuustyöpajaan ja kehittävät oman organisaationsa tulevaisuusvalmiuksia. Future Watch -julkaisuja tuotetaan edelleen asiakkaiden käyttöön sellaisista aiheista, joista nousee laajemmin kysyntää.

Tänä vuonna julkaistaan esimerkiksi selvitys vetytalouden kehityksen kirjistä maailmalla, datatalouden liiketoimintamalleista, hiilikädenjäljen merkityksestä tulevaisuuden liiketoiminnassa, hiilineutraalien liiketoimintamallien kehityksestä, sekä analyysit kriittisten materiaalien saatavuudesta ja globaalien liiketoimintaketjujen muuttuvasta dynamiikasta. Tavoite näissä selvityksissä on ennen kaikkea tulkita megatrendien ja markkinamurrosten vaikutuksia liiketoiminnolle, niiden ilmenemismuotojen konkretisointi ja houkuttelevimpien yhteistyömahdollisuuksien ja markkinoiden tunnistaminen.

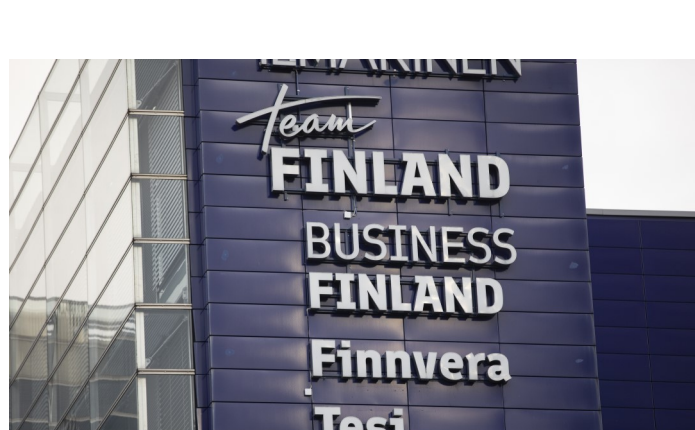
Teksti: Soile Ollila, Business Finland

Lisätietoja:

Soile Ollila, Head of foresight / Strategic Insights
soile.ollila@businessfinland.fi

Kaikki nykyiset ja tulevat julkaisut löytyvät osoitteesta [marketopportunities.fi](#), tunnisteella Future Watch, sekä Business Finlandin verkkosivuilta

Katso myös aiheeseen liittyvä blogikirjoitus [Menestys vaatii rohkeutta ja valintoja](#)

Kuva: Marja Väänänen

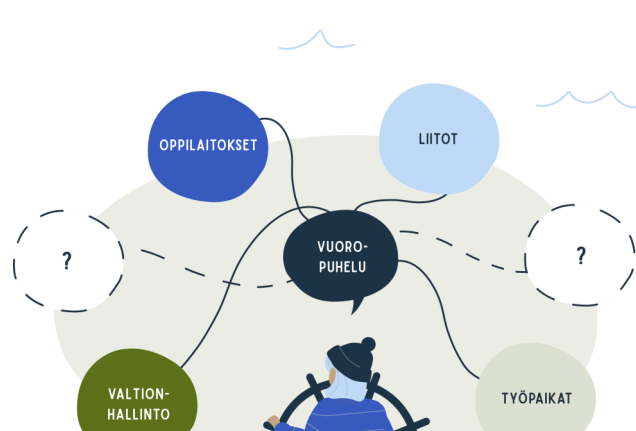
Ajankohtaisia julkaisuja

TYÖ2030 –ohjelmassa on julkaistu Tulevaisuusvuoropuhelu –työkirja

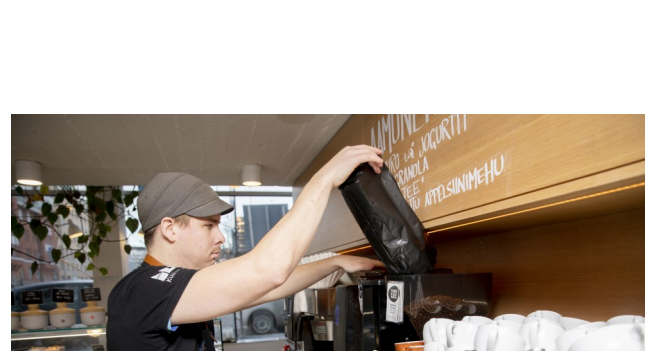
Tulevaisuusvuoropuhelu on menetelmä, jonka tavoitteena on lisätä organisaatioiden muutostyökykyä ja ennakoitiosaamista. Menetelmän vaikuttavuus syntyy sekä keskustelusta sidosryhmien välillä että vuoropuhelun kautta päivittyvästä tilannekuvasta.

Nyt julkaistava Tulevaisuusvuoropuhelun työkirja on suunnattu toimialoilta. Aikuvuodesta työkirja on myös tulevaisuusvuoropuhelun työkirja alueille. Lähde: TYÖ2030

[Lue lisää](#)

Kuva: TYÖ2030

Kuva: Marja Väänänen

Työvoiman saatavuus, työvoimapula ja kohtaamaton ongelmat vuonna 2022 -raportti tarjoaa aluekohtaista tilannekuvatietaoa

Raportti kokoaa yhteen Työvoimatietokartta-hankkeen ammatti- ja aluekohtaiset tulokset ja esittelee ratkaisuehdotuksia, joilla työvoiman saatavuutta voitaisiin parantaa. Raportti jakaa ammattivoimapula-, kohtaamaton-ongelma- ja ylitarjonta-ammattiteihin ja arvioi, että kohtaamaton-ongelman kasvu selittyy merkittävästi osin epätyypillisten työsuhteiden lisääntymisellä.

[Lue lisää](#)

Jos et halua jatkossa lukea tätä uutiskirjettä, ilmoitathan siitä meille täyttämällä [tämän lomakkeen](#), niin poistamme sinut sähköpostilistalta. Tietosuojaselosteen löydät [täältä](#).

Kannustamme jakamaan uutiskirjettä eteenpäin kaikille, joiden ajattelulle olevan kiinnostuneita työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnista ja sen kehittämistä. Uutiskirjeen tilauslomake löytyy [täältä](#). Jos organisaatiomme haluaisi tuoda omaa ennakoitityötään esille uutiskirjeessämme, otamme vastaan juttuideitoja osoitteeseen ennakointi.tem@gov.fi